

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	9
1.1. Konstruktywizm a koncepcja kulturowa	9
1.2. Naród	13
1.3. Naród czy grupa etniczna?	14
1.4. Autoteliczna kultura symboliczna	17
1.5. Kultura narodowa a identyfikacja i tożsamość jednostki	20
1.6. Dlaczego Białorusini i Buriaci?	21
1.7. Dobór grup porównawczych i metoda	22
1.8. Dobór terenu badawczego	26
1.9. Pisane z Warszawy...	27
1.10. Ograniczona ahistoryczność	29
1.11. Stan literatury	31
1.12. Podsumowanie	32
1.13. Układ pracy	32
2. HISTORIA DZIAŁAŃ ELIT NARODOWOTWÓRCZYCH	34
2.1. Grupa buriacka	35
2.1.1. Cechy współczesnej inteligencji buriackiej	35
2.1.2. Działania elity buriackiej	36
2.1.3. Elity a ideologia narodowa	38
2.1.4. Panmongolizm	39
2.1.5. Walka z kulturą i inteligencją buriacką	40
2.1.6. Zagłada elit buriackich oraz stopniowe ograniczanie autonomii	42
2.1.7. Działania polityczne na rzecz grupy narodowej po upadku ZSRR	43
2.2. Grupa białoruska	45
2.2.1. Początek działalności narodowotwórczej nowoczesnej inteligencji białoruskiej	45
2.2.2. „Renesans” niemiecki w latach 1916–1918	47
2.2.3. Traktat ryski – rozbiór Białorusi	48
2.2.4. Białoruś radziecka – lata 1920–1945	49
2.2.4.1. Białorutenizacja	49

2.2.4.2. Korenizacja	50
2.2.4.3. Amnestia	51
2.2.4.4. Represje i kolektywizacja	51
2.2.4.5. Zmiany terytorialne	53
2.2.4.6. Drugi „renesans niemiecki” – orientacja proniemiecka	54
3. SYNTAGMA KULTURY SYMBOLICZNEJ	57
3.1. Język	57
3.1.1. Sytuacja językowa wśród Buriatów	57
3.1.2. Sytuacja językowa na Białorusi	63
3.1.3. Podsumowanie – Buriacja	69
3.1.4. Podsumowanie – Białoruś	70
3.1.5. Wnioski	71
3.2. Dyglosja	72
3.2.1. Ekologia języka	72
3.2.2. Glottopolityka	72
3.2.2.1. Środowisko językowe w Buriacji	72
3.2.2.2. Dwie odmiany białoruskiego	74
3.2.2.3. Od endoglosji do egzoglosji	75
3.2.3. Stan dyglosji	76
3.2.4. <i>Taraszkiewica, narkomówka czy trasianka?</i>	79
3.2.5. Bilingwizm czy dyglosja?	80
3.2.6. Dyglosja – <i>sacrum a profanum</i>	81
3.2.7. Czy dyglosja jest nieuchronna?	82
3.2.8. Kreolizacja	84
3.3. Literatura	85
3.3.1. Buriacja	85
3.3.2. Białoruś	86
3.3.3. Podsumowanie	92
3.4. Religia	92
3.4.1. Buriacja	93
3.4.1.1. Stosunek inteligencji buriackiej do religii na początku XX wieku	93
3.4.1.2. Walka z lamaizmem	94
3.4.2. Białoruś	95
3.4.2.1. Walka o rząd dusz w BSRR w okresie międzywojennym	95
3.4.2.2. Spór w łonie partii komunistycznej	96
3.4.2.3. Spór w łonie Kościoła w czasie II wojny światowej	97
3.4.3. Próby odbudowy religii po upadku komunizmu	98
3.4.3.1. Religia a proces narodotwórczy w Buriacji po upadku komunizmu	98
3.4.3.2. Rola religii w procesie narodotwórczym na współczesnej Białorusi	101
3.4.4. Unia	104
3.4.4.1. Wstęp	104

3.4.4.2.	„Unia” buddyzmu i szamanizmu w Buriacji – próby wzmacniania więzi ponadrodowej (narodowej)	105
3.4.4.3.	Unia na Białorusi	107
3.5.	Święta i obyczaje	140
3.5.1.	Święta kultywowane w Buriacji	140
3.5.2.	Święta kultywowane na Białorusi	141
3.5.3.	Kreowanie świąt	147
3.5.3.1.	Geseriada	148
3.5.3.2.	Dziady	158
3.6.	Humanistyka	177
3.6.1.	Wnioski	182
4.	POSZERZONA SYNTAGMA KULTURY SYMBOLICZNEJ	183
4.1.	Herb, flaga, hymn	183
4.1.1.	Symbole państwowe czy narodowe?	183
4.1.2.	Flaga buriacka	184
4.1.3.	Walka polityczna o symbole państwowe na Białorusi	185
4.1.4.	„Pogoń” – godło Białorusi	187
4.1.5.	Powrót nowego godła i flagi	187
4.1.6.	Symbolika narodowa w odpowiedziach studentów białoruskich	192
4.1.7.	Podsumowanie	197
4.2.	Więź ideologiczna	200
4.2.1.	Postacie historyczne	200
4.2.2.	Postacie mityczne	205
4.2.3.	Ważne miejsca	207
4.2.4.	Wizja historii	214
4.2.5.	Wnioski	218
5.	TYPY WIĘZI: REGIONALNA, RODOWA, ETNICZNA, NARODOWA, PONADNARODOWA	220
5.1.	Samookreślenie – typy więzi	220
5.2.	Więź rodowa i ponadnarodowa	224
5.3.	Identyfikacja narodowa	228
6.	ZAKOŃCZENIE	231
6.1.	Kategoria kultury symbolicznej badanych grup	231
6.2.	Kanon czy uniwersum?	234
6.3.	Narodziny czy odrodzenie narodu	236
6.4.	Koncepcja kulturalistyczna – kanon kultury jako wskaźnik grupy narodowej	238
6.5.	Konstruktywizm czy wielopokoleniowa historia?	240
6.6.	Nowy obszar badań	242
6.6.1.	Czy istnieje naród Białorusi?	242
6.6.2.	Kreolizacja	245
6.7.	Syberyjski sukces – odrodzenie narodów rdzennych	245

6.7.1. Odpowiedź na rasizm	248
6.7.2. Teorie konstruktywistyczne a przykład syberyjski	249
6.7.3. Rodowość a przednowoczesny kapitał społeczny	250

ANEKS – KULTURA SYMBOLICZNA MNIEJSZOŚCI BIAŁORUSKIEJ

W POLSCE	254
-----------------------	------------

BIBLIOGRAFIA	268
---------------------------	------------

ANKIETA. TOŻSAMOŚĆ WSPÓŁCZESNYCH BIAŁORUSINÓW (KOŁCHOŹNICY)	279
---	------------

ANKIETA. TOŻSAMOŚĆ WSPÓŁCZESNYCH BURIATÓW (KOŁCHOŹNICY)	284
--	------------